

Revolucionarni omladinski pokret

Revolucionarnim omladinskim pokretom u Hrvatskoj između dva rata u sklopu ovog Instituta sustavno se bavi samo jedan suradnik, dr Vojo Rajčević. Opredjeljujući se za tu temu prema osobnom afinitetu Rajčević je već 1956, paralelno sa sređivanjem bivšeg arhiva CK SKH i prikupljanjem memoarske građe, na inicijativu Sveučilišnog komiteta SKH započeo obradu studentskog pokreta kao predradnje za kompleksniju obradu omladinskog pokreta u cjelini. Rezultat toga Rajčevićevog pionirskog pokušaja bila je i njegova knjiga »Studentski pokret na Zagrebačkom sveučilištu između dva rata, 1918—1941« (Mladost, Zagreb 1959).

Budući da je do šezdesetih godina revolucionarni omladinski pokret u našoj historiografiji bio gotovo zanemareno područje, Rajčević se i pri izboru teme za svoju doktorsku disertaciju opredijelio za omladinski pokret u Hrvatskoj (1919—1928). Premda mu je doktorska disertacija ograničena uglavnom na revolucionarni omladinski pokret, na njegov idejni, politički i organizacijski razvoj — kao integralni dio komunističkog pokreta u Hrvatskoj, odnosno Jugoslaviji — uzimajući u obzir složenost društveno-političkih i nacionalnih specifičnosti Rajčević taj pokret obrađuje u kontekstu građanske komponente političkih gibanja mladih, tj. u korelaciji s političkim pokretima omladine što su ih vodili građanski političari. Takav metodološki pristup on primjenjuje i u obradi drugog i trećeg razdoblja toga pokreta (1929—1936. i 1937—1941).

Kao rezultat Rajčevićeva dugogodišnjeg znanstvenoistraživačkog rada na tu temu objavljena je 1979. njegova doktorska disertacija (1919—1928) a 1980. i druga knjiga (koja obuhvaća razdoblje od 1929. do 1941). Obje knjige čine sintetičnu zaokruženu cjelinu.

Uz novi radni zadatak, Rajčević i dalje nastavlja istraživanje omladinskog pokreta, pa je pripremio za štampu i drugo, prošireno izdanje »Studentskog pokreta na Zagrebačkom sveučilištu između dva rata«.

Osim Rajčevića omladinskim pokretom u Hrvatskoj u tom razdoblju bavilo se u sklopu svojih tema više suradnika ovog Instituta. Dr Ivo Jelić gotovo u svim svojim radovima obrađuje i omladinsku komponentu, a poseban rad posvećuje razdoblju od 1937. do 1941 (»O nekim pitanjima razvoja revolucionarnog omladinskog pokreta u Hrvatskoj od 1937. do 1941«, zbornik Revolucionarni omladinski pokret u Hrvatskoj 1941—1948, Zagreb 1972). Dr Mira Kolar-Dimitrijević u većini svojih radova prikazuje i ekonomski položaj omladine, a dr Bosiljka Janjatović, obrađujući sindikate u međuratnom razdoblju, redovno se zadržava na omladinskim sekcijama u sindikatima, te spominje brojne štrajkaške i tarifne akcije u kojima je u većini radnička omladina. Znatan prostor mladima posvetila je u svojoj doktorskoj disertaciji i Zorica Stipetić (u štampi).

Karakteristično je za sve te radove — i Rajčevićeve i drugih suradnika — da su uglavnom rezultat samostalnih arhivskih istraživanja.

Ove godine Republička konferencija Saveza socijalističke omladine Hrvatske ponovo pokreće široku akciju prikupljanja memoarske građe od sudionika revolucionarnog omladinskog pokreta u Hrvatskoj, uglavnom putem omladinskih organizacija — uz neposrednu stručnu pomoć Instituta.